

Langs de vaart naar Nauerna

We lopen nu weer langs de vaart over het pad dat aan het eind van de Middeleeuwen het voetpad was van Westzaan tot de Noorder IJ- en Zeedijk, deze dijk heet hier de Overtoom. Het buurtschap Nauerna is waarschijnlijk al voor het eind van de Middeleeuwen ontstaan. Er woonden vooral vissers, baggeraars en dijkwerkers. Het Twiske, later Nauernasche Vaart, kreeg een belangrijke functie bij het afvoeren van het water van droogmakerij De Schermer. De schutsluis draagt zelfs de naam Schermersluis.

Daarnaast was er later werkgelegenheid in de molens. Naast hun werkzaamheden hadden de mensen om in hun onderhoud te voorzien vaak nog een klein boerenbedrijf.

Tussen de Woudaap in Krommenie en de Overtoom hebben aan de kant van Assendelft ongeveer 25 industriemolens gestaan. Belangrijk waren oliemolens, papiermolens, hennepkloppers en snuifmolens. Opvallend is hierbij dat de eigenaren vrijwel nooit uit Assendelft kwamen, maar vooral uit Westzaan en Krommenie.

Van recente datum, 2018, is de aanleg van hennepklopper De Paauw.

Deze molen is neergezet op de plaats van oliemolen De Paauw, die van tenminste 1676 tot 1895 olie heeft geslagen. Vooral het feit dat de molenshuur met een inpandige woning nog was blijven staan, heeft er voor gezorgd dat de molenshuur is gerestaureerd. Na de sloop van de molen werden er nog een paar woningen in de schuur bijgebouwd. Het werd nu interessant er weer een molen

naast te bouwen. Het werd een molenachtkant uit Benningbroek dat er tegenaan is

geplaatst.

Om de herinnering aan de zeildoekenfabricage levend te houden, is deze molen ingericht als hennepklopper. Het is bijna niet te geloven dat met behulp van de Zaanse zeilfabricage het grootste deel van de Nederlandse zeilschepen in de 17^e en 18^e eeuw van zeil kon worden gezien. De thuiswevers in Assendelft en Krommenie hebben hier hard voor moeten werken.

Schuin tegenover de molen staat het oude kaaspakhuis Archangel. Dit pakhuis stond op het terrein van machinefabriek Klinkenberg aan het Noordeinde in Wormerveer. De overplaatsing in 1987 van dit 17^e eeuwse oude pakhuis vond plaats over het water. Dit was onder meer een initiatief van de Culturele Raad Nauerna. Men was aanvankelijk begonnen met voorstellingen in een oude kolenschuur, maar kon in 1989 deze schuur vervangen door pakhuis Archangel. In dit

kleine theater zijn spectaculaire voorstellingen geweest van Nederlandse kunstenaars als Jules Deelder, Simon Vinkenoog, Hans Dorresteyn, Drs. P. en Ivo de Wijs.

Aan het einde van het pad is de opgang naar de Overtoom. Hier staat de oude dorpschool, die in 1870 is geopend en dienst heeft gedaan tot ca. 1918. Daarna heeft het ook nog de functie gehad als ziekenbarak voor besmettelijke ziektes, zoals de vlektyfus.